

REPÚBLICA ESPAÑOLA

TARJETA POSTAL

Dirección

Correspondencia

Reyn
F. Clivrat
c. Gervona, 34, 3-
Barcelona

Aquest aviat he passat dues
hores amb tu història.

7-1/2 - 30

reproduccion prohibida - marca registrada

Talens

ONASAR DE MAR

Paseo de...

L. Rolin, Barcelona

Vilassar de Mar, 15 abril 1938

Volgut amic Lluís:

Pron en enyorar voste les meves
visites, però el supos, assabentat de la meua
invalidesa. Sis setmanes fa que no he
sortit de casa i amb dificultat camino des
de la meua cambra fins al menjador i l'ei-
xida. Es cosa darga encara, perquè si bé
vaig millorant i la cama esquerra va enfortint-
se, l'avenc és molt lent. En llevo gairebé
tots els dies a les 12 i més tard perquè les
cames estirades reposin millor al llit (és que
a part de la caiguda soferta, en atravesar
la carretera, que em deixà uncat tot el
costat esquer, tenia ja d'abans declarada
una inflor a les cames que he tingut també
d'atendre). A la tarda, sentat, llegeixo i
escric, però resto sense esma ni facilitat de
posicio per a sentar-me al piano. En fi,
que em trobo presoner i amb la pena de no
poder gaudir en plena primavera de l'es-
pectacle natural d'aquest voltant, que l'any
passat de tan bella manera m'havia im-
pressionat.

Conti'm, conti'm voste que és de la
seua vida (si d'això em podem dir viure).

Ta és una sort si no falta el dinar a taula,
encara que tinguem d'obtenir-nos de moltes
coses. Ficat jo ara a casa no m'és tant el
clam de les dones: a plaça no he trobat
res; noies, anen a veure si us venen broguils;
avui reparteixen tiquets; no us passi la
tanda de la carn; el pa s'acaba i c'hem
d'estimar; en verdura he gastat avui
set duros... Vaja, que el fumejar és la
preocupació única del dia, i gràcies poder
resoldre tants conflictes... i els diners hi
arribin.

Ho deixo corre i repeteixo que em
contí vostè quelcom. Com va la producció
musical? Si no puc sentir la nova, par-
li'm vostè d'ella. Engoro tant la seva
atractiva "causerie" que li agrairé força
m'escrigui alguns costats que faran més
trista la meua solitud.

L'amiga Glòria Bordi m'ha escrit da-
rrerament i em pregunta per vostè. Dir
que va felicitar-la per les seves melodies, però
ho ha rebut cap resposta.

El meu fill Jordi marxà ja d'Andalusia
i els duqueren al front de Casp on ha vist coses
fortament impressionables a l'Hospital de Sang.
Ara està tranquil fe cinc dies a Palau d'Elbe.

Saludi a l'amic Riba Martí de part meua.
Em recordo bé d'ell, com de tots els antics amics.

Cregui vostè sempre en el cordial afecte
que li professa

J. Salvat

Vilanova de Mar, 2 maig 1938

Bon amic Raimat:

Molt m'ha complagut la seva letra del 20 abril, tan saborosa i docta, plena de substància, ferma de voluntat, no mancada de jove entusiasme. En dona això molta alegria perquè demostra el seu estat d'esperit, que segueix amb el mateix temps d'abans, malgrat les contrarietats que el cos ha de sofrir en aquests temps calamitosos.

Haig de felicitar-lo i estimular-lo, més que l'altre vegada encara, en el propi sentit seu d'escriure música per a piano. És aquest un gènere bastant oblidat i decaïgut aquests darrers anys arreu, i no dic res de la pobresa que manifesta en la nostra terra, desaparegut del món l'Albeniz i en Granados... Vostè, començant com poc avui de la tècnica del piano, farà obra molt meritoria en enriquir el repertori pianístic. No abandoni pas la idea, realitzi tot seguit el propi; l'art català podrà oferir un nou aspecte siquire a l'atenció. No en dubto pas.

Una vegada terminat el cicle de Temprevisos, del seu enigmatístic amic Apel·s Mestre, i que em planura força conèixer, a veure el dia que m'annuncia l'acabament definitiu d'alguna composició per a piano sol!

Jo sempre he pensat que l'Escola Municipal de Música, o millor dit l'Ajuntament que va pensionar-lo per a estudiar a l'estranger, va fer una solenne "bestiesa" (amb perdó sia dit) del no haver-lo cridat al seu retorn a Barcelona, per a oferir-li una de les càtedres d'aquella Escola. Doncs a benefici de qui han d'ésser les pensions oficials sinó a benefici de l'art i la cultura de cada país? Qui tindrà tan rutinari i tan mesquí ha tingut

sempre el nostre!

En fi, plego, perquè ho hem comentat ja forces vegades.

Vaja, pobre amic! Ja comprends el sust que tindria el dia que esclatà l'antefacte davant de casa seva. Menys mal que no ocorregués cosa pitjor que els vidres trencats. Però sapiga que al pis de casa passarà un cas igual, i des de l'estiu passant tenim encara el balcó sense vidres!... Els pocs que ens vejerem obligats a fer posar, el hem tingut de pagar de la nostra butxaca.

Jo segueixo presoner a casa. No és possible, per ara, sortir més lluny del carrer. Camino sol per casa, amb bastó, i encara amb por de caure. La cama no té prou força encara. No sé que pensar. Hi han moments que em sento molt pessimista. En fi, soc vell i no em faig il·lusions. Ja em diuen que aquesta mena de entusiasmes duren temps. Pacència, doncs. Si un dia puc tornar a ciutat (les condicions actuals en que s'ha d'efectuar avui el viatge, tampoc no m'ho permetrien estant bé), ja ens veurem i xerrarem.

Molt agrait, repetixo, per la seva letra. Faci-ho sovint.

La nova família el saluda cordialment. Si escriu vostè a n' En Riba Martí, diga-li que també penso anar-hi. Si vol prendre nota, ara, de l'adreça de la Kluisa Gorda, és aquesta: Rosengarten - Grauges (Soleure). Tria.

Amb una ~~força~~ abraçada es despedeix de vostè el seu antic i fidel amic

Juan Salvat

(1)

Vilassar de Mar, 27 juny - 38

Estimat amic Riuat:

Es cert que el temps vola i passen els dies com una exhalació, però és cert també que havent escrit jo el dia 2 de maig, espero encara respondre seva. El rebut fa quatre dies una lletra de c'amic Riba Martí, el qual em diu, entre altres coses, que vostè, si no del tot tranquil, no deixa d'escriure música.

Jo prou voldria baixar a ciutat, però no ho puc fer per mentres requereix el mal servei de comunicacions. Per bé que les camions nous s'enforteixen, no puc allunyar-me de casa. Camins molt lentament, i a la mitja hora ja em sento fatigat. Haig de restar a casa i veure que puc aprofitar-me de l'esbarjo que ben proporciona el petit jardí on, durant quasi dos mesos darrers, no he deixat d'oferir bell atractiu. Els rosers totalment florits i el cirerer, que ha donat ja tot el fruit, even una delícia per ells.

Dintre de casa no m'aborreixo pas. En dies tard, per a que la cama estigui més reposada, però a la vuit de matí estic ja rentat al dit amb els

meus llibres i papers. La primera
lectura és dedicada als llibres ascètics.
Per segona vegada llegíxo ara "los
numeros de Cristo" de F. Huys de León
Chavia llegit abans "las Novadas" de
San Jeronimo, i també els articles reco-
litz en dos volums, del nostre Dr. Cardó.
Aquestes lectures m'han fet un gran
bé. S'ha enfortit el meu esperit i
s'ha inflammat més el meu cor en
l'amor de Crist. El llibre de F. Huys
de León és d'una força extraordinària,
d'un lirisme exaltat que, sense deixar
el món real, s'enfila a l'infinit.
La primera lectura et deixa bastant
confús, però en llegir-lo per segona
vegada, tot s'acflaraix i hom s'hi
ofensa com en un bany d'aigua rosada.

A mig dia, esperant p' hora de
dinar, li toca el torn a la literatura
clàssica. He pogut acabar de llegir
— més de quaranta anys que se tenia
a casa — el famós "Don Quixote de
la Mancha". És, realment, deliciós,
i guin estil el de Cervantes! És
d'una puresa, d'una elegància,
d'una flexibilitat, d'una concisió
admirables. I el que m'ha deixat

sorpres és la superioritat que manifesta la
segona part sobre la primera. Es coneix
que Cervantes va picar-se amb la publicació
del Quixot apòdix d'Avellaneda, i en
acabar la seva obra hi posà tots es cinc
sentits, com se sol dir.

Ara, una vegada hagi llegit de nou
"El sabor de Castielluoc" de Poveda, l'edi-
ció del qual llibre va il·lustrar, per cert, el
nostre enyorat amic Apel·les Mestres, em
proposo llegir, o millor dit, acabar la "Divi-
na Comèdia", altre llibre de tants anys
oblidat, com el "Quixot", en la meua
llibreria. El primer dels llibres vells que
he despatxat, fou "La Odissea". Aquest
vaig poquear lo llegir tot passejant pel
camí de Vilassar, a la vista del l'am-
ple panorama de muntanyes i camps
semblats que el Mediterrani voreja, i
creguí que em causà un delit gran!

Està clar que, en mig de tot, no he
d'oblidar la música. Al piano m'hi
poso tots es dies i invariablement no
toco sinó Chopin, Beethoven i Bach.
De Chopin, es, bells estudis; de Beethoven,
les Sonates; de Bach, Preludis i Fugues.
Per cert que el mateix que he manifestat
referent a l'obra de Cervantes, vull dir

també sobre el "Clavecí ben temperat" de J. S. Bach. Quant més superior, ara que la veig repetint per risena o retena vegada, trobo la segona part a la primera, i tan oblidada que la tessen els concertistes!

Les lectures expressades, en el meu retir forçós de Vilassar, són alternades amb altres relacionades amb la música. He llegit, doncs, la "Correspondance de Liszt et de Madame d'Agoult." (volum II, que comprèn les lletres escrites de 1840 a 1864). La conec, vots? No recordo bé ni m'en va parlar un dia. El seu interès musical no és extraordinari, però la intimitat d'aquelles lletres ens porta al viu el caràcter noble i altament simpàtic del músic romàntic, i ofereix, encara, l'atracció de la societat parisenca d'aquella època que desceia amb força traca Mad. d'Agoult. Tinc el llibre a la seva disposició, amic Àlvarat, per si li desperta algun interès.

Ara estic gaudint de la prosa càustica del gran Berlioz, "darrera sempre - com deia Rost - del tres quartets de l'impossible". Llegeix, doncs, les "Soirées de l'Orphée". Són pàgines delicioses, plenes de bon

(2)

sentit quan es tracta de criticar o posar
en ridícul els costums d'aquella època,
gairebé es mateixos d'ara.

Les revistes que reben a l'Ofici també
m'entretenen i em posen al corrent del
que passa en el camp musical, i he ad-
quirít, encara, els tres primers números
de la novella revista mensual "Música"
editada amb gran despilfarro pel Mi-
nisteri d'Instrucció Pública. Fa goig
de debó i no se li pot negar que
interessa i omple un buit. Però
llarga la seva vida? Ja és difícil,
em sembla, l'afirmar-ho. N'hem
vist neixer tantes de revistes...

Bé, em sembla que l'he animat
pou, amic meu. Diguem-vos alguna
cosa que massa temps ha amagada.

La nostra antiga amistat m'obliga
ara a donar-li compte de l'estat de
la família. Si en Jordi n'hem
rebut sempre fins ara, bones noves.
Actualment es troba a la província
de Tarragona, un xic allargat del front,
però ja sap vostè que està ell al servei
de l'Armada Reial. Ara si ens ha
clavat una nova espina. És el fill
gran, qui des del 5 d'abril, que
anaven a cercar-lo a la mateixa

Caixa de Pensions, no ha tornat a
casa ni hem pogut veure'le. Una
sola vegada, fa primers de maig,
proquè enviar-los dos nostres. Ha estat
en diversos llocs i actualment ens
han dit que ha estat internat en
un dels camps de treball dedicats
a fortificacions. Per què? Per quina
causa? Ningú no ens ho ha pogut
dir. La mare fa en la Província
solament en manté ferm. Aquesta
família està exempta avui de
contrarietat i neguit? Déu sobre-
tot! Així com he guardat el fill
petit, confio en que guardi el gran.
Estic sol a casa amb els dorços, però
ortè no pot imaginar el buit que
han deixat els meus fills, sobretot
el voltant de la taula gran, que
no utilitza en gairebé mai. Ens
allunya més el pensar l'estada a
l'espèda on dinem sempre per
el temps ens ho permet.

Ja veu, amic Miquel, com
tots ens hem de planyer en les
actuals circumstàncies. Fins quan?
Déu solament ho sap.

Desitjo que voste trobi també
confort en les lectures i en el con-
ven de c'art vostre.

Amid ex records de la unller
i les meves filles, rebí una abraçada
d'aquest seu amic sincer.

97
Pauvaf

Cerebrum Maudslayi